

Kertomus Köyliön Kepolan Räpin tilalla suoritetuista kaivauksista
10-18. 6. 1969.

Muinaistieteelliseltä toimikunnalta myönnettujen varojen turvin suoritettiin Satakunnan Museon johtaja Unto Salo yllämainittuna aikana Köyliön Kepolan Räpin tilalla kaivauksia. Paikalta oli puutarhuri J. Kjeldsen löytänyt kynnöstöitä suoritettaessa 2-3.9.1968 keihäänkärjen (SatM 17 412) sekä rautarenkaan (SatM 17 448) (vrt. Unto Salon tarkastuskertomusta Satakunnan Museon arkistossa), mitkä antoivat aiheen suorittaa paikalla kaivauksia. Työtä avusti Lännen Sokeri, joka - paitsi että jätti kaivettavan alan täksi vuodeksi viljelemättä - asetti käyttöön kauhatraktorin, jolla ruokamullan kuoriminen ja kaivausalueen peittäminen voitiin suorittaa.

Apulaisvalvojana toimi yo Jukka Luoto ja kaivajina oli yhdeksän Köyliöläistä koulupoikaa, joista Rauli Lento toimi piirtäjänä.

Kertomukseen liittyy 6 karttaa ja valokuvaa. Löydöt on merkitty Satakunnan Museon esineluetteloon numeroilla 17 699:1-2.

Löytö- ja kaivauspaikka Lännen Sokerin omistaman Räpin koetilan E: no 1³⁰⁸ alueella sijaitsee n. 600 m Köyliönjärvestä länteen matalan kumpareen lounaisreunalla. (Koordinaatit: Peruskartta 1134 10 x 6777 54 y 572 04 z 50). Pelto viettää kaivausalueella kumpareelta ojaan päin, joka laskee tilan eteläpuolella Köyliönjärveen.

Löytöjen ympärillä viljelemättömäksi jätetyltä alueelta (vrt. kartta 1), joka on laajuudeltaan n. 23 x 47 m ja sijaitsee tilustien länsipuolella, raivattiin aluksi kauhatraktorilla apuna käyttäen peltomaan pintakerros pois. Loppu ruokamultamaa poistettiin lapiolla viiltäen niin, että koskematon maa tuli tasaisesti näkyviin, ja jossa esiintyvistä väri vaihteluista koetettiin paikallistaa muinaisjäänteet. Tämän lisäksi kaivettiin oikean kaivauskerroksen varmistamiseksi kaivausalueen itäpäässä koskematonta maata n. 25-30 cm syvyydelle. Tämän lisäksi kaivettiin metrin syvyinen ja levyinen oja poikki kaivausalueen (vrt. kartta 2). Näitten "kaivausten" tuloksena voitiin todeta hiekan muuttuvan syvemmällä tiiviimmäksi ja savensekaisemmäksi.

Muu kaivausalue paljastettiin koskemattomaan maahan asti ja siinä esiintyvät värilliset maaläiskät kaivettiin pohjaan asti.

Koskematon maa oli koko kaivausalueella hienoa jonkin verran savensekaista hiekkaa paitsi alueen pohjoisreunassa, jossa esiintyi paikka paikoin savimaata.

Kokokaivausalueen yli voitiin havaita kulkevan maan vieton suunnassa ainakin kolme salaojakaivantoa. Tämän lisäksi havaittiin N 8,5 W 3 pellon pohjamaassa puujätettä, joka ilmeisesti oli peräisin "risualaojasta". Samasta paikasta löydettiin jokunen fajanssin pala.

Muinaisjäännöksiksi tulkittavia paikkoja tavattiin alueella kaikkiaan neljä, joista kolme on ilmeistä liesikiveystä ja yksi epämääräinen kuopanne (vrt. kartta 2).

Kiveykset I ja II (vrt. kartat 3 ja 4) sijaitsevat P 4 W 13 ja 16 m ja muodostuvat koskemattomaan maahan tehdyistä pienistä suppilomaisista kuopanteista, joihin on pantu pieniä lohkottuja kiviä. Kivien lomassa on varsinkin laidoilla hiiltä tai nokimaata. Kummankin liesikiveyksen ulkopuolella tavattiin pieni tumma läikkä, mahdollisesti jonkinlaisen vartaan jääne.

Kolmas liesi (kartta 5), oli edellisiä laajempi (\varnothing n. 1,5 m) ja laakeampi. Se koostui pienistä särätyistä kivistä, joita oli kaikkiaan viidessä kerroksessa. Maa oli liedessä punertavaa ja laidoilla oli selvä nokimaa-kerros.

Neljäs muinaisjäännös oli matala tasapohjainen kuopanne (kartta 6). Sen syvyys oli kuopanteen pohjasta ruokamullan pohjaan vain n. 10 cm. ja se erottui pohjamaasta harmaanruskeana läikkänä. Suoraseinäisyytensä lisäksi sillä ei ollut mitään erikoispiirteitä, eikä siitä myöskään löydetty mitään mikä olisi selvittänyt sen tarkoitusta.

Näiden lisäksi tutkittiin yksi salaojakaivannon kyljessä oleva läikkä, joka salaojakaivantoon täysin liittyvänä ja löydöttömänä osoittautui ojan tekovaiheen aikaiseksi sortumaksi.

Kaivauksissa tehdyt löydöt jäivät melkein olemattomiksi. Löytöjä oli vain kaksi ja kumpikin on veitsen katkelma, joista toinen, SatM 17 699:1, löydettiin läheltä em. kuopannetta ja toinen, SatM 17 699:2, läheltä kaivausalueen W-laitaa. Kumpikin löydettiin pelto-omaasta läheltä pohjaa. Löytöjen kuulumisesta em. muinaisjäännösten yhteyteen ei ole siis todisteita.

Kaivauksissa ei siten löydetty mitään, mikä olisi viitannut (ruumis)kalmistoon. Sen sijaan työnjohtaja Nurmi Räpin tilalta kertoi, että 1965 peltoa salaojitettaessa oli salaojituskaivannossa N 55 W 25 m havaittu n. 1 m syvyydessä tummia maaläikkiä ja nokea. Kaivausten aikana oli ko. alue kuitenkin viljelyksessä, niin ettei paikalla voitu suorittaa mitään tutkimuksia.

Porissa elokuun 18. päivänä 1971

Jukka Luoto

Jukka Luoto
hum.kand.